

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21)

Regeringskansliets diarienummer U2024/02220

Statens ansvarsnämnd har tagit del av förslagen i promemorian. Med utgångspunkt i de intressen som ansvarsnämnden har att beakta lämnar ansvarsnämnden följande yttrande.

Ansvarsnämnden har inte någon synpunkt i sig på att regeln om åtalsanmälan för Överklagandenämning för etikprövning görs fakultativ. Däremot vill ansvarsnämnden peka på skillnaden mellan bestämmelsen i 8 kap. 5 § i den föreslagna forskningsetiklagen och bestämmelsen om åtalsanmälan i 22 § lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Enligt den senare bestämmelsen har en arbetsgivare – och Statens ansvarsnämnd när det gäller professorer – under vissa angivna förutsättningar en *skyldighet* att åtalsanmäla vid skäligen misstanke om brott. Även om tillsyn över etikprövningen i allt väsentligt är avsedd att hanteras av Överklagandenämnden för etikprövning kan det inte uteslutas att en arbetsgivare, till exempel ett universitet vid vilket forskning bedrivs, själv fattar misstanke om brott mot forskningsetiklagen och därmed enligt den nämnda bestämmelsen i LOA blir skyldig att på egen hand åtalsanmäla eller göra anmälan till Statens ansvarsnämnd. Reglerna om åtalsanmälan kommer i dessa situationer alltså att ha olika innehåll för samma verksamhet, beroende på inom vilket organ brottsmisstanken uppstår och hanteras.

Ansvarsnämnden har inga synpunkter att lämna på förslagets övriga delar.

I handläggningen av ärendet har deltagit ordföranden i Statens ansvarsnämnd, hovrättspresidenten Mari Heidenborg, och sekreteraren, hovrättsrådet Jens Wieslander.

På ansvarsnämndens vägnar

Mari Heidenborg

Jens Wieslander